

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu : **F. N.**, bývajúci v P., zastúpený JUDr. L. F., advokátkou v P., proti žalovanej : **S.**, so sídlom v K., zastúpená JUDr. M. K., advokátom v K., o **zaplatenie 1 127,37 € s prísl.**, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 12 C 336/2009, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 8. júna 2011 sp. zn. 11 Co 301/2010 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Košiciach z 28. júna 2011 sp. zn. 11 Co 301/2010, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 8. júna 2011 sp. zn. 11 Co 301/2010 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Košiciach z 28. júna 2011 sp. zn. 11 Co 301/2010 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice I rozsudkom z 8. júna 2010 č.k. 12 C 336/2009-63 zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal voči žalovanej zaplata 1 127,37 € istiny s 10 % ročným úrokom z omeškania od 5.3.2009 do zaplata titulum bezdôvodného obohatenia. V odôvodnení rozhodnutia prvostupňový súd uviedol, že v pracovnoprávných vzťahoch je možné uzatvárať len také zmluvy, ktoré sú upravené v pracovnoprávných predpisoch. Ustanovenie § 18 Zákonníka práce má kogentný charakter a tento záver je možné z jeho obsahu vyvodit'. V pracovnom práve teda platí, že nie je možné v pracovnoprávných vzťahoch ním regulovaných uzatvárať zmluvy nepomenované. Zákonník práce neumožňuje rozšírenie okruhu druhov zabezpečovacích prostriedkov nad rámec tých, ktoré sú taxatívne vymenované v ustanovení § 20 Zákonníka práce. V pracovnoprávných vzťahoch nemožno pohľadávku veriteľa zabezpečiť iným spôsobom, a to ani na základe vzájomnej dohody zmluvných strán. Poskytnutá finančná zábezpeka vo výške 1 200 € bola poskytnutá ako záloha za potenciálne škody, ku ktorým by mohlo dôjsť pri plnení pracovných úloh žalobcu, tzn. že žalobca ako zamestnanec už vopred vyplatil žalovanej sumu za nejaké prípadné

budúce škody, pričom žalovaná ani nemusela preukazovať jej zavinenie, prípadne ani rozsah skutočnej náhrady škody. Týmto sa žalobca vopred vzdal práva na to, aby mu žalovaná v prípade vzniku škody preukázala jeho zavinenie ako aj rozsah náhrady škody, čo v pracovnoprávných vzťahoch nie je prípustné. Takáto dohoda o zrážkach zo mzdy, resp. o poskytnutí zálohy za potenciálne (budúce) škody je absolútne neplatným právnym úkonom. Keďže žalobca plnil žalovanej na základe neplatného právneho úkonu, žalovaná sa bezdôvodne obohatila. V zmysle ustanovenia § 222 Zákonníka práce je teda povinná žalovaná vydať všetko, čo nadobudla bezdôvodným obohatením. Na pojednávaní dňa 8.6.2010 právny zástupca žalovanej vzniesol námietku premlčania voči celému uplatnenému nároku žalobcu. Právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa v zmysle ustanovenia § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka premlčí za tri roky odo dňa, keď k nemu došlo. Posledná záloha bola žalobcom zaplatená dňa 31.3.2005. Trojročná premlčacia lehota potom uplynula dňom 31.3.2008. Žaloba bola podaná dňa 8.6.2009, čiže po uplynutí trojročnej premlčacej doby. Z uvedeného dôvodu žalobu zamietol.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalobcu rozsudkom z 8. júna 2011 č.k. 11 Co 301/2010-84 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi 1 127,37 € istiny s 10 % úrokmi z omeškania od 2.6.2009 do zaplatenia. Potvrdil rozsudok pokiaľ ním bola zamietnutá žaloba o úroky z omeškania z prisúdenej istiny za obdobie od 5.3.2009 do 2.6.2009 a o požadované úroky zo sumy 72,63 € od 5.3.2009 do 1.6.2009. Uložil žalovanej zaplatiť žalobcovi trovy konania vo výške 244,05 € do rúk jeho právnej zástupkyne JUDr. L. F. v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že súd prvého stupňa správne zistený skutkový stav posudzoval síce podľa správne určenej právnej normy (ustanovenie OZ o premlčaní nároku z bezdôvodného obohatenia) ale ju nesprávne aplikoval. Z obsahu spisu možno totiž vyvodiť, že o tom, že plnenie, ktorého sa žalobca v konaní domáha, je právnym dôvodom bezdôvodného obohatenia sa žalovanej na základe neplatného právneho úkonu, sa žalobca dozvedel skutočne až z rozsudku súdu prvého stupňa, ktorý takto právne kvalifikoval nárok žalobcu. Nemožno preto ani uvažovať, že žalobca mal skôr skutočnú vedomosť o absolútnej neplatnosti dohody o poskytnutí finančnej zábezpeky (právneho úkonu). Z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa je zrejmé, že pri skúmaní námietky premlčania vznesenej žalovanou sa touto subjektívnou dobou (jej začiatkom a plynutím) ani nezaoberal, ale že posudzoval opodstatnenosť žalovanou namietaného premlčania práva žalobcu iba z hľadiska objektívnej

trojročnej premlčacej doby a to podľa § 107 ods. 2 OZ. Zastáva názor, že súd prvého stupňa pochybil aj pri aplikácii tohto ustanovenia. K začiatku plynutia trojročnej objektívnej doby nemohlo totiž dôjsť predtým, než žalovaná odmietla vydať žalobcovi na jeho výzvu požadovanú sumu. Až odmietnutím vrátenia sumy, ktoré od žalobcu prijala a jej následným zadržiavaním vo svoj prospech, sa na úkor žalobcu začala bezdôvodne obohacovať. K tomuto došlo teda až po tom, čo sa žalovaná z výzvy žalobcu dozvedela, že tento požaduje vrátiť finančné prostriedky a keďže zo sumy 1 200 € vrátila žalobcovi iba jej časť, t.j. 72,63 € dňa 2.6.2009, teda nie celú sumu 1 200 €, týmto dňom došlo na jej strane k bezdôvodnému obohateniu na úkor žalobcu o zvyšok nevrátenej sumy, t.j. o 1 127,37 €. Odvolací súd tak uzavrel, že žaloba žalobcu bola podaná včas, t.j. pred uplynutím premlčacej doby tak subjektívnej ako aj objektívnej na uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia. Keďže súd prvého stupňa žalobu zamietol pre nesprávne právne posúdenie otázky premlčania, bolo potrebné napadnutý rozsudok zmeniť a žalobe vyhovieť, na základe toho, že v konaní nebol sporný ani základ nároku, ale ani jeho výška.

Opravným uznesením z 28. júna 2011 č.k. 11 Co 301/2010-92 Krajský súd v Košiciach opravil rozsudok Krajského súdu v Košiciach vyhlásený 8.6.2011 ako aj jeho písomné vyhotovenie 11 Co 301/2010-84 z 8.6.2011 vo výroku o trovách konania účastníkov tak, že namiesto sumy trov konania 244,05 € má byť suma 284,05 €. Opravné uznesenie odôvodnil chybou v písaní.

Proti rozsudku odvolacieho súdu aj jeho opravnému uzneseniu podala dovolanie žalovaná, ktorá navrhla aj odklad vykonateľnosti rozsudku odvolacieho súdu spolu v znení opravného uznesenia. Prípustnosť dovolania odôvodnila ustanovením § 238 ods. 1 O.s.p. a dôvodnosť dovolania ustanovením § 241 ods. 2 písm.a/, b/ O.s.p. Uviedla, že Okresný súd Košice I uznesením z 28.12.2010 sp.zn. 32 R 3/2010 rozhodol o začatí reštrukturalizačného konania voči spoločnosti S. a uznesením zo dňa 12.1.2011 sp.zn. 32 R 3/2010 Okresný súd Košice I rozhodol o povolení reštrukturalizácie spoločnosti S. Prerušenie súdnych a rozhodcovských konaní nastáva priamo zo zákona, preto netreba o prerušení vydávať rozhodnutie, súd len ďalej nekoná. Rozhodnutím odvolacieho súdu počas prerušenia konania takýmto postupom súdu bola odňatá možnosť žalovanej (aj žalobcovi) konať pred súdom a boli porušené zásady spravodlivého procesu. Súd skúma kedykoľvek za konania, teda nielen na začiatku, ale tiež v priebehu samotného konania splnenie podmienok konania. Nevyhnutne a bez výnimky však platí, že súd nemôže o veci rozhodnúť, pokiaľ neboli splnené všetky

procesné podmienky. Odvolací súd neskúmal podmienky konania, v čase prerušenia konania konal a dokonca rozhodol vo veci samej, t.j. konanie je postihnuté vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Navrhla, aby dovolací súd odložil vykonateľnosť dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu v znení opravného uznesenia a zároveň aby po preskúmaní napadnutého rozsudku rozhodol podľa § 243b O.s.p. a napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil konajúcemu súdu na ďalšie konanie.

Žalobca sa k dovolaniu žalovanej písomne nevyjadril.

Dovolací súd uznesením z 26. apríla 2012 sp.zn. 2 Cdo 38/2012 do rozhodnutia o dovolaní žalovanej odložil vykonateľnosť rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 8. júna 2011 sp.zn. 11 Co 301/2010 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Košiciach z 28. júna 2011 sp.zn. 11 Co 301/2010. Predmetné rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 9. mája 2012.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorá je zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm.a/ až g/ O.s.p. (t.j., či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti

účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom, či súdom nesprávne obsadeným).

Dovolateľka namietala, že v konaní pred odvolacím súdom a následne rozhodnutím odvolacieho súdu počas prerušenia konania zo zákona postupom tohto súdu jej bola odňatá možnosť konať (aj žalobcovi) pred súdom a boli porušené zásady spravodlivého procesu.

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady, i keby k nim v konaní došlo, a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len jednoznačne, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

Pokiaľ žalovaná namietala vadu v konaní pred odvolacím súdom spočívajúcu v tom, že odvolací súd konal vo veci, hoci bola voči nej povolená reštrukturalizácia, neboli tým naplnené znaky ani jednej z väd uvedených v § 237 O.s.p. Postup odvolacieho súdu, ktorý o odvolaní žalovanej meritórne rozhodol nemožno hodnotiť ako postup odnímajúci žalovanej možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní.

Dovolateľka namietala, že odvolací súd neskúmal podmienky konania, v čase prerušenia konania konal a dokonca rozhodol vo veci samej, t.j. konanie bolo postihnuté vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Súd je povinný v občianskom súdnom konaní postupovať tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov; dbá pritom na to, aby nedochádzalo k porušovaniu práv a právom chránených záujmov fyzických a právnických osôb a konanie bolo jednou zo záruk zákonnosti a slúžilo na jej upevňovanie a rozvíjanie (§ 1 až § 3 O.s.p.).

Podľa § 103 O.s.p. kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci.

Podľa § 118 ods. 1 zák. č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii – ďalej len „ZKR“, povolením reštrukturalizácie sa začína reštrukturalizácia. Reštrukturalizácia sa považuje za povolenú zverejnením uznesenia o povolení reštrukturalizácie v Obchodnom vestníku.

Podľa § 118 ods. 4 ZKR súdne a rozhodcovské konania o pohľadávkach, ktoré sa v reštrukturalizácii uplatňujú vyhláškou, sa povolením reštrukturalizácie prerušujú; tieto nároky možno uplatniť voči dlžníkovi len spôsobom podľa § 120 ods. 1 a § 124 ods. 4.

Podľa § 120 ods. 1 ZKR ak tento zákon neustanovuje inak, právo uplatňovať svoje nároky počas reštrukturalizácie majú len veritelia, ktorí spôsobom ustanoveným týmto zákonom prihlásili svoje pohľadávky. Ak sa tieto nároky v reštrukturalizácii riadne a včas neuplatnia prihláškou, právo vymáhať tieto nároky voči dlžníkovi v prípade potvrdenia reštrukturalizačného plánu súdom zaniká.

Podľa § 124 ods. 4 ZKR veriteľ popretej pohľadávky sa môže do 30 dní od uplynutia lehoty na popieranie pohľadávok žalobou podanou voči dlžníkovi domáhať, aby súd určil právny dôvod, vymáhateľnosť, výšku, zabezpečenie zabezpečovacím právom alebo poradie zabezpečovacieho práva popretej pohľadávky; v žalobe sa veriteľ môže domáhať len toho, čo uviedol v prihláške.

Podľa § 196 ZKR ak tento zákon neustanovuje inak, na začatie konkurzného konania, na konkurzné konanie, na začatie reštrukturalizačného konania, na reštrukturalizačné konanie a konanie o oddlžení (ďalej len „konanie podľa tohto zákona“) sa primerane použijú ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku.

Z vyššie citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že súd je v priebehu konania povinný skúmať, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať. Je teda povinný skúmať aj

to, či v prebiehajúcom konaní nebola na majetok účastníka povolená reštrukturalizácia v zmysle zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Okrem hmotnoprávných účinkov sa s povolením reštrukturalizácie spájajú aj významné procesnoprávne účinky. Jedným z procesnoprávných dôsledkov povolenia reštrukturalizácie je aj skutočnosť, že súdne a rozhodcovské konania o pohľadávkach, ktoré sa v reštrukturalizácii uplatňujú prihláškou, sa povolením reštrukturalizácie prerušujú; tieto nároky možno uplatniť voči dlžníkovi len spôsobom podľa § 120 ods. 1 a § 124 ods. 4. Prerušenie konania nastáva zo zákona (ex offa) a preto o prerušení konania nie je potrebné vydávať rozhodnutie.

Z uznesenia Okresného súdu Košice I z 12. januára 2011 č.k. 32 R 3/2010-684 nepochybne vyplýva, že bola povolená reštrukturalizácia dlžníka S., a že zároveň za správcu bola ustanovená S., so sídlom J.. Uznesenie o povolení reštrukturalizácie bolo zverejnené v Obchodnom vestníku dňa 18. januára 2011 č. X. pod číslom K., ktorým dňom sa začala reštrukturalizácia na majetok žalovanej. Reštrukturalizácia bola vyhlásená predtým, než krajský súd vydal rozhodnutie vo veci samej (rozsudok krajský súd vydal až 8. júna 2011 a opravné uznesenie dňa 28. júna 2011).

V posudzovanej veci z obsahu spisu je zrejmé, že žalobca uplatňoval voči žalovanej pohľadávku týkajúcu sa majetku podliehajúceho reštrukturalizácii. Ide o majetok žalovanej, ktorý podlieha reštrukturalizácii. V danom prípade tak boli splnené oba zákonné predpoklady pre prerušenie súdneho konania v zmysle § 118 ods. 4 ZKR.

Postup odvolacieho súdu ak vo veci konal a rozhodol, bol v rozpore s ustanoveniami zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Týmto nesprávnym postupom zaťažil konanie vadou majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm.b/ O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok odvolacieho súdu spolu s opravným uznesením zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.) s tým, že právny názor ním vyslovený je pre krajský súd záväzný.

V novom rozhodnutí rozhodne súd o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 18. decembra 2012

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová